

Система забезпечення економічної безпеки держави: функціонально-структурні механізми інституціональної модернізації

Буркальцева Д.Д., к. е. н., доц., Феодосійська фінансово-економічна академія, Київського університету ринкових відносин

Негативні наслідки ринкової трансформації і фінансово-економічного кризи в нашій державі, їх вплив на стан і тенденції розвитку галузей економіки посилюють актуальність дослідження економічної безпеки як на регіональному і субрегіональному рівнях, так і в галузевому вимірі. Зокрема, серед таких факторів негативного впливу, викликаючих диспропорції в галузево- секторальному вимірі: 1) диференціація по інвестиційній привабливості і рентабельності між різними видами економічної діяльності; 2) низький рівень інноваційності в окремих галузях промисловості, 3) деформації і нерациональність галузевої структури, 4) посилення взаємозалежностей між інститутами влади і підприємництва і, як наслідок, лобіювання інтересів фінансово-промисловими групами і корумпованість державних службовців в процесі прийняття управлінських рішень.

Особливістю соціально-економічної системи регіону є її поліструктурність з такими структурними елементами на субрегіональному рівні, як населення і його середовище проживання; природно-ресурсний блок; виробнича підсистема, соціальна підсистема; духовна сфера; підсистема управління. Кожна з них характеризується властивостями самоорганізації, певною автономією і розвивається відповідно до притаманних їй закономірностей. В той же час, перебуваючи в органічній взаємозв'язі, взаємопроникаючи одна в одну, ці підсистеми утворюють якісно нове явище – соціально-економічну регіональну і субрегіональну систему. Як цілісна і відносно самостійна система господарський комплекс ґрунтується на взаємодії двох рівнів: взаємозв'язі безпосередньо всередині соціально-економічної системи (внутрішнє середовище) і взаємодії з зовнішнім середовищем (субрегіональна, регіональна, національна економіка і світове господарство).

Забезпечення економічної безпеки на регіональному і місцевому рівнях особливо важливо, враховуючи позитивний вплив на зміцнення функціонально-структурних характеристик економічної безпеки держави, але для реалізації повноцінної регіональної політики в розглянутої сфері адекватне фінансове забезпечення, чого неможливо гарантувати без фінансово-бюджетної децентралізації і підвищення інституціональних можливостей регіональних і місцевих органів влади в системі економічної безпеки України.

Рекомендації щодо перспектив зміцнення економічної

безопасности на региональном уровне будут недейственными без учета характеристик региона как отдельной компоненты в иерархической структуре экономической безопасности государства.

Рассмотрен региональный уровень обеспечения экономической безопасности. Проанализированы характерные признаки экономической безопасности на уровне региона, убеждаемся в обусловленности безопасности региона его экономическим развитием. Для формирования эффективной политики обеспечения экономической безопасности на субрегиональном уровне с принятием адекватных управленческих решений нужно проводить тщательный анализ условий и результатов функционирования социально-экономических систем.

Приведена структурно-логическая последовательность диагностики экономической безопасности региона с целью усовершенствования анализа как важной функции управления.

Базисом формирования системы стратегических приоритетов государства в сфере экономической безопасности мезоуровня является информационное обеспечение на основе внутреннего анализа состояния и динамики развития экономики и диагностики влияния внешних факторов (такой анализ следует проводить в отраслевом и субрегиональном аспектах), сравнивая результаты с соответствующими критериями и индикаторами экономической безопасности. Рассмотрен алгоритм формирования такой системы.

Комплексное сочетание и реализация предлагаемых мер по совершенствованию механизмов обеспечения экономической безопасности на всех уровнях системной иерархии управления позволит сформировать целостную систему административно-правового регулирования экономической безопасности Украины с поэтапным внедрением положений программно-целевых документов, в частности стратегии экономической безопасности государства, ее регионов, сельских поселений, малых городов, удаленных (периферийных) территорий.

Выстраивание системной государственной политики в области совершенствования институционального обеспечения экономической безопасности Украины требует согласования ее цели, операционных целей, принципов, механизмов, методов и средств на макро-, мезо- и субрегиональном уровнях. Поэтому при корректировке стратегических программных документов в сфере экономической безопасности государства, их цели и операционные цели целесообразно согласовать с приоритетами и средствами обеспечения безопасности и социально-экономического развития регионов и территорий страны. Государственная региональная политика укрепления экономической безопасности должна носить широкий характер с использованием арсенала институциональных, экономических и организационных средств с учетом существующих негативных аспектов системы экономической безопасности государства.